

POMAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBŮ

6. číslo

Budyšin, junij 1957

Lětnik 7

Hrono na měsac junij 1957

Pósćel swoje swětlo a swoju prawdu, zo byštej mje wodźilej.

Psalm 43. 3

Bjez wodženja njeńdže na zemi. Kóždy stat trjeba wjednistwo, runje tak cyrkej, docyla kóždy zjednoćenstwo na zemi. Tež jednotliwy ma so dać wodźić swoje žiwe dny. W džěcacych lětach a w času mlodosće je to cyle jasne. Pozdžišo sebi čłowjek myslí, zo móže wotežku sam do swojeju rukow wzać. Wězo, to tež hižo džěčo a mlody čłowjek spyta. To chcyše tež japoštoł Pětr. A kak jemu Knjez praješe? „Jako ty mlódši běše, wopasowaše ty so sam a džěše, hdžež chcyše; hdyž pak stary budžeš, swojej ruce přestrěješ, a druhí tebjě wopasa a powjedže, hdžež nochćeš!“

Potajkim čłowjek, kajkiž je, trjeba wodženja. Jenož wo to so jedna, komu abo čemu daš so wodźić! Někotry da so wodźić jenož druhim čłowjekam, džensa tym, jutře tamnym; druhí da so wodźić dušej časa a swěta, třeci swojim myslam a idejam, swojim přecam a nadžijam. Druhich zaso wodźi někajka rozwołnosť a požadliwosć, někajki zły abo dwělomny duch.

My pak mamy so toho wšeho vzdawać a prosyć z psalmskim spěwarjom: „Knježe Božo, pósćel Ty mi swoje swětlo a swoju prawdu, zo byštej wonej a jenož wonej mje wodźilej!“ My wšitcy smy z tym wohroženi, zo bychmy so dali wodźić tež druhim a wšelakim ducham na tutym swěće. Pawoł pak praji: „Kotrychž duch Boží wodźi, ci su Bože džěči!“ (Rom. 8, 14): Stejimy w swjat-kownym času. Wobroćmy so znowa na swjateho Ducha: „Ze swojej

Čmowe wěcy

Naši serbscy fararjo zaběrachu so na swojim lětušim wukubłanskim času w Hunčericach tež z jara wažnej a zajimawej knihu Mannheimskeho fararja dr. K. Kocha „Dušowpastyrstwo a okultizm“. W scěhowacym poskićam někotre přikłady.

70lětna wudowa, prjedy přeco strowa, wjesoła, wěrjaca žona, dobra kemšerka, skorži na wobstajne čezke myslje. Najradšo by sebi žiwjenje wzała! Što je so stało? Jejny muž bě pičk a njewěrjacy čłowjek byl. Dokelž běše jeho pak při wšěm tym lubowała, staraše so po jeho smjerci wo zbože jeho duše. Žadaše sej, zo by so njebočički jej na někajke wašnje zjewił, zo by spóznała, kak so jemu dže. Jedna žona, kiž so na tajke okultiske čmowe wěcy wustaješe, jej praješe, zo móže wona tute přece dopjelnić. A woprawdže so sta, zo wječor po někotrych — tak so zdaše — pobožnych ceremonijach — na scěnje w swětlým kole so zemrěty pokaza, ale zo žalostnym wurazom woblića. Žona so nastroži a njechaše nikoho a ničo dale wuhladać. Wot samsneho časa zhubi tež swoje prjedawše wjesole wašnje. Stajnje chcyše sej žiwjenje wzać. Wosebje njechaše ničo wjace wědžeć wo Božim slo-wje. —

19lětna holca chcyše rad za Chrystusom chodźić. Ale něšto, štož njemóžeše wujasnić, běše jej při tym na puću. Wona dyrbyeše

radu při nas stej, po prawym puću wodź nas sej, my njewěmy jón sami!“ Je-li naša próstwa sprawná, nas potom tež Bože swětlo a Boža prawda woprawdže wodźitej! A to je jara wažne w čěmnoći a w njeprawdže tutoho swěta! La.

tež přeco bjez wosebiteje přičiny zrudna a myslata być. Hdyž chcyše so modlić, njeńdžeše to. Hewak bě wona strowa. Jako šulske džěčo pak njechaše ženje prawje jěsć. Tohodla džěše mać z njej tak mjenowanemu „Wunderdokto-rej“. Tón pytaše z někajkej bimbawu chore městno a hoješe ju na spodzowne wašnje. Z ruku po čěle jězdžeše, něšto před sobu bōrčo. Jěsć móžeše wona potom zaso prawje, ale z čěžkimi myslimi bě čwělowana wot tutoho časa. —

17lětna holca da sebi we wěcach lubosće karty kłasc. Tamna žona jej praješe: „Na dwacetych narodninach njebudžeće wjace žiwa!“ Dwě léce běše žiwa poľna stysknosće a čěsnosće. Njesměrny čišć ležeše na njej, jako so dwacety narodniny přibližichu. Na dnju samym so ničo njesta. Ale džeň pozdžišo dyrbyeše do bludnicy. Běše strowy rozum zhubiła. Po dwěmaj lětomaj zemrě! —

Kajke žalostne scěhi ma to tola, hdyž so čłowjek z tajkimi zakazanymi wěcami zaběra! Zažohnowanje móže pomhać, ale jenož po zdaću. Pak so chorosć wróci, pak čerpi duch. A přeco zaso spózna-wamy, zo čłowjek po tutech hrěchach přiwěry a kuzlarstwa na swojej wěrje škoduje a njemóže so wjace modlić, njemóže prawje posluchać na Bože slowo, je njeměrny a čěžke myslje.

Nječinće ženje sobu při tajkich wěcach, tež potom nic, hdyž so po zdaću jenož wo žort jedna. To wšo je čertowske wohroženje! A je-li so tajke něšto we wašim žiwjenju stalo, štož was wobčežuje, wobroćće so dowěrliwje na dušowpastyr-rja. Jezus móže pomhać. Won je w kóždym padže sylniši.

Prawe dušowpastyrstwo Wam jeho sylnu pomoc posrědkuje.

La.

Woltar w Malešecach

Swjatkowny kěrluš

Nětk swjatoŕ Ducha prosymy
za wobstajnu wěru, w kotrejž smy,
zo by won nas zdźeržał na našim
kõncu,

hdyž domoj džemy k njebieskemu
slõncu.

Kyrie eleis.

Ty krasna swětlosć, rozswěć nas,
wuć nas Khrysta spõznać kõždy
čas,

zo my bychmy stali při swojim
Knjezu,

kiž je nas přiwjedl wšěch na
prawu mjezu.

Kyrie eleis.

Ty slõdka lubosć, daj so nam,
daj so woptać našim wutrobam,
zo my bychmy prawje so lubowali
a w dobrym měrje w jenej mysli
stali.

Kyrie eleis.

Ty troštna pomoc we nuzy,
njedaj nam so bojeć haniby,
zo tež naše mysle tehdy troštně
budža,

hdyž njepřećeljo žiwjenje nam
sudža.

Kyrie eleis.

M. Luther † 1546. —

Serbski ewangelski cyrkwinski džeń 1957

29. a 30. junija w Malešecach

Tema: „Krajo krajo, krajo, slyš Knjezowe słowo!“

Porjad:

Sobotu, 29. junija

15.00 hodž. Zeńdženje serbskich fararjow, cyrkwinskih před-
stejerjow a druhich zajimcow wosadneho žiwje-
nja.

1. referat: „Wliw pietizma 18. lětstotka na
serbski narod“ (Kantor Jenč-Budestečanski)

2. referat: „Džěło lajikow w cyrkwi“
(farar Lanštjak-Praski) abo

„Prědar a lud“ (farar Wirth-Njeswaćidlski)
Rozmolwa

Njedzelu, 30. junija

8.00 hodž. Němska Boža služba: Prěduje wyši krajny cyrk-
winski rada Knospa - Drježdžanski

9.30 hodž. **Serbska swjedzenska Boža služba:** Prěduje super-
intendent Mjerwa-Bukečanski. Strowja nas cyrk-
winske wjednistwa.

12.00 hodž. Wobjed

14.00 hodž. **Hłowna a skõnčna zhromadźizna** pod heslom
cyrkwinskeho dnja. (Wosadny farar Albert za-
haji a rozprawi wšelake zajimaweho z Malešan-
skeho wosadneho žiwjenja. Farar Šolta - Rake-
čanski dowjedže nas do dalokeho swěta a porěči
wo ekumeniskim hibanju. Kantor Jenč dopomni
nas na časy wosebiteho žohnowanja w Serbach
před 200 lětami, jako so Knjezowe słowo bohaće
a swěru wusyći. Předsyda Lazer - Hodžijski na-
mołwi na kõncu hišće raz: „... ty pak slyš!“
Wšelake spěwy nam so poskića, a sami tež wje-
sele a mõcnje swoje rjane kěrluš zanjemy!)

Štõž pěši, z kołom, z motorskim abo z awtom njepřindže, ma
dobry železniski zwisk z Budyšina a tež z Lubija. Ze stacije
Hućiny běžiš někak poł hodžinki. Čah wotjědže z Budyšina
rano w 7.30 hodž. a přijědže do Budyšina wječor w 19.17 hodž.
Dokelž mamy tola nětko wšitcy swoje rjane, nowe přiručne
serbske spěwarske, njechamy dać programy čišćeć. Přinjesće
sebi swoje spěwarske sobu abo, jeli-žo hišće nimaće, kupće
sebi je w serbskej kniharni w Budyšinje na Pchalekowej abo
tež tam w ewangelskej kniharni na Hornčerskej č. 23 abo na
farstwach. Tež w Malešecach změjemy je na předaň!

Fararjo, předstejerjo atd. keđzbujće hišće na scěhowace:

1. Štõž chce wot 29. do 30. junija w Malešecach přenocować,
njech pisa hać do 24. junija kartku na knjeza fararja
Alberta w Malešecach (Malschwitz über Bautzen).

2. A fararjo proša swojich wosadnych, zo bychy jim hać do
23. junija prajili, štõ chce njedzelu sobu wobjedować, a
dadža potom hnydom ličbu dale do Malešec! La.

Žiwjenje serbskeho misijonara Handrija Gustava Hetaša

1831 - 1918

(4. pokročowanje)

Jako w hodowniku 1857 bratr Jahn jako zastupjer staršiskeje konferency do Ebersdorfa přinǎdže, wuži naš nan skladnosć, zo by z nim cyle jasnje wo swojim položenju porěčal. Rady budžeše do Jendzelskeje šol za wučerja, zo by tam jendzelsku řeč nawuknyl, štož so jemu zdaše za jeho pozdžiše powołanje wažne być, a zo by z lěpsich dochodow tam mohl swoju mać derje zastarać tež za pozdžiši čas, hdyž ju potom snano wjace njebudže mōc podpěrać. Pozdžišo by ohodla zaso najradšo do nawječorneje Indiskeje šol, dokelž bě slyšal, zo tam misijonarojo hižom někajku mzdu dostawaju. Bratr Jahn mēješe zrozumjenje za nanowe starosće a chcyše jeho próstwu před konferencu staršich zastupować, ale wōn bě so ducy dom nazymnil a nahle wumrě.

Ale tež bratrej Enkelmannej bě nan swoje přeće wuprajil a jeho prosyl, w konferency za njeho řečeć. Tuž mēnješe, zo cyle wěsće jeho powołaju do Jendzelskeje. Jemu so zecny, hdyž w žnjeńcu 1858 jeho powołachu za wučerja do Gnadenthal w Južnej Africe. Rady wšak by tuto powołanje přijel, by tola z tym jeho přeće z misijonaram być so chěťrišo dopjelniło. Ale što budže potom z maćerju? Mjez tym bě sej nan tež hižom drastu nakupował na dołh w nadžiji, zo budže jōn jako wučer w Jendzelskej mōc bōrze wotplāćić, ale jako misijonar bjez dochodow jōn ženje njemōžeše wotbyć.

Tuž wotmolwi nan hnydom, zo sei tajke powołanje jara waži, zo mōže jo pak hakle přijel, hdyž so jeho maćeri na čas žiwjenja mała renta plāćić a hdyž chcedža jemu pomhać jeho dołh wotplāćić a z třeca sebi wuprosy, zo by hišće telko chwile měl, zo by so za žonu mohl rozhladować.

Lědma bě list wotpōslany, tuž so nan stysknje naboja. Njeběchu to samopašne mysle? Mēješe do cyla prawo tajke plany za swōj přichod rozwažować? Modlił wšak so bě, ale bě tež přislubjenje Knjeza dostał? Njebě Knjez z tutytm powołanjom wšě jeho plany wotpokazał? Njebě wōn Zbōžnik

slubił, zo chce jeho wołanju poslušny być? Rady by swōj list wrōčo wzał, hdy budžeše to mōžno bylo. Bě pak wotpōslany. Tuž dyrbyeše dolhe, styskne dny čakać. Skōnčnje dōndže wotmolwa, kotraž běše dosć přećelna. Za jeho položenje mējachu połne zrozumjenje, ale jeho wuměnjenja raznje wotpokazachu a wuprajene powołanje wzachu wrōčo.

Mjez tym bě nan jasnje dopōznał, zo dyrbi powołanje za wšě pady přijel. Tuž napisa nowy list, w kotrymž sprawnje swoje přičiny za přeni list mjenowaše a so tež svojich nētk wutratych stysknosćow wuzna. Nan swōj list wobžarowaše a slubi, zo je zwōlniwy bjeze wšitkich wumēnjnjow posluchać. Mjez tym běchu lubi přećeljo zastaranje jeho maćerje zarjadowali. Tež wo zaplāćenje jeho dolha běchu so postarali. Wo swoje woženjenje pak so nan dale njestaraše. Runje tehdom rēkaše hrono: Daj mi, mōj syno, swoju wutrobu, a njech so moje puć twójimaj wočomaj spodobaju. Haj, tak chcyše činić a slubi, zo ženje wjace nochce po samo-pašnych pućach chodzić.

Rozzohnowanje z lubej wosadu w Ebersdorfje běše hnujace. Nan sam pisaše wo tym takle: 4. winowca běše moja nadoba zhoto-wjena. Na poslednich dnjach běch kōždy wječor pola bratrow a sotrow přeprošeny. Wšudžom smēdzach začuwać, kak jara so z mojim dōntom zabērachu. — Rozzohnowanje z hōlcami běše wosebje čežke. Lědma mōžach so sylzow zdžeržeć. Tež hōlcy běchu hnući, a po někotrych licach ronjachu so sylzy. Luby Zbōžnik chcył dać, zo bychu jich wšitkich na sudnym dnju na Jeho prawicy zaso namakał. Hdyž potom pōstow wōz pomałym pžez město jēdžeše, zapiskachu dujerjo. Ze wšěch woknow so mi nutrnje ki-waše. Nētko so njemōžach wjace sylzow zdžeržeć.

Nan dojdže najprjedy domoj, zo by lubej maćeri poslednje „Božemje“ prajil. Při tutej skladnosći wopyta tež te tři lužiske wosady, hdžež wšudžom wjele lubosće a wobdželenja nazhoni. Předewšē pak jeho pohnu posedženje konferency, na kotrejž jeho přijachu

do zastojnstwa „akoluthie“ a jeho zdbom do jeho džēla wuzohnowachu. Nan pisaše wo tym takle: Rano w 1:09 hodž. běše mje bratr Reichel k sebi skazał. Z dypkom běch pola njeho, a džēchmoj hromadže do Berthelsdorfa. W konferency žurli běchu hižom wšitcy bratřa zhromadženi. Mējach spodziwne pohnuwanja. Začuwach — Knjez je tudy, swjate je tole městno. Bratr Nitschmann běše z předsydu, a ja sedžach jemu napřeco mjez bratromaj Reichelom a Menzom. Rēčachu zo mnu wo tym a tamnym, a potom postany bratr Nitschmann a rozjimaše w dlěšim předowanju moje pozdžiše skutkowanje. Z někotrymi štučkami kērlušā poručachu mje Knjezej. Wšitcy při tym stejachmy a ja zawdach kōždemu bratrej ruku a tak tež zwonknje slub zložich, zo chcu Knjezej swēru služić. Kajka běše to krasna swjatočnosć! Moja wutroba bě hnuta a ja so ze sylzami Knjezej znowa přepodach.“

Po dlěšej přestawce w Jendzelskej, zo by tam jendzelsćinu nawuknyl, wotjēdže nan 5. awgusta 1859 z małym plachtakom do južneje Afriki, hdžež po 50 dnjach derje dojdže.

(W přichodnym čisle pokročujemy)

Što su moji bratřa?

Što su moji bratřa?
A što sotry mi?
Stawy Knjeza Chrysta,
Jeho priwuzni.

Tamne stādlo snadne
Znajē Pastyrja,
Kiž na zemi cylej
Chwali Zbōžnika.

Tute džēći Bože,
W swēće zacpjene,
Hdyž su přewinyle,
Z krōnu pyšene.

To su moji bratřa,
Sotry moje tu.
Zbōžnikowi lubi
Mi tež wažni su.

„Frohe Botschaft“
přel. Handrij Krawčik
z Bēleje Wody

Cyrkwinsky mužojo napominaju

Dalši cyrkwinsky mužojo a zjednosćenstwa su napominali, zo by so přestalo z wobronjenjom a popytami z atomowymi bronjenjami, kotraž čłowjestwo wohrožuja. Nalska ewangelska synoda namjetuje, zo bychu přirodospytnicy, jurisća, wojacy a teologoj wšelakich krajow zhromadnje wuradžowali, kak mōhlo so tutemu strachej wobarac.

Cyrkwinska wyšnosć w Hessen-Nassau připózna slowo dekanow ewangelskich fakultow w NDR: „Nadawk křescijanskeho předowanja je, wšitkich napominać, zo njebychu ze swojej pomocu při zhotowjenju a naložowanju atomowych brónjow Bože dary znjewužiwali. Božu dobroćiwosć hanili a Božu podobnosć přeradžili.“ Předsyda westfalskeje cyrkwyje, prezes D. Wilm-Bielefeldski, praješe, zo so naložowanje atomowych brónjow ženje njehodži zastupowac, tež nic w zakitanju.

W rozmołwje synody oldenburgskeje cyrkwyje wo swětowym položenju dopomni biskop D. Jacobi na wšelake poselstwa ewangelskich cyrkwyjow, kotraž so zaběrachu ze smjertnym wohroženjom swěta ze atomowymi brónjemi. Předewšěm wuzběhny swjatcowne słowo 1956 ekumeniskeje rady: „Při kromje samomordarstwa swěta stejimy. Čińće pokutu! Zwady dyrbjaj so z rozumom a lubosću přewinyc, nic pak z namocou.“

Baselski teologa profesor D. Barth praješe njedawno, zo dyrbjaj čłowjekoj samo svoju wěc do ruki wzac a svojim knjezerstwam a swojemu nowinarstwu spózna dać, zo nochedza druhich zničic ani so dać zničic, tež nic, zo bychu někajki politiski system zakitali. Njendže wo zasady, wo ideologije, wo systemy, ani wo móc, ale wo žiwjenje, wo čłowjekow.

„Die Kirche“ 2. 6. 1957

hosćo kaž srjedu wječor pola Wirthech w Cokowje.

Srjedu popoldnju běchmy sebi cyrkwyje wobhladowali w Zemichach (ewangelsku a katolsku, wobej jenak nowej), w Palowje a w Hornim Wujezdze. Wosebje pak so nam zalubi w Palowje. Tónle krasny wuhlad daloko a šěroko po horjanskim kraju našich Serbow! Tam je skutkował lédžesatki naš horliwy serbski prócowar, farar K. A. Jenč, kotryž je předewšěm přeslédžil a hromadžil našu serbsku literaturu. Při jeho rowje pozastachmy w džakownosći. A tale zwonkownje a znutrjownje jenak lubozna Palowska cyrkwička!

Běchu to zaso rjane dny znutrjowneho a wědomostneho wobohaćenja a njekazehneho bratrowstwa. Naš luby a česceny bratr superintendent Mjerwa-Bukečanski dawa ze svojim milym, přečelnym, pomocnym a husto dosć lubje žortniwym wašnjom našim zeńđenjam tak nutrny raz. Ze zrudobu spominachmy na swojeho lubeho njeboh bratra Bamžan-Minakalskeho, kotryž bě loni hišće mjez nami, byrnjež hižom čězko chory.

Dopomnjeće na tutón rjany tydźeń z hromadneho džěla pak steji pod bolostnym znamjenjom znjezboženja našeho lubeho bratra Rjenča-Bartskeho. Jeho nadeńdzechmy ducy dom we womorje na dróze ležo. Ze svojim jězdny m kołom, kotraž ma pomocny motor, bě so čisnył. Wón drje je čězko zranjeny a budže dolhi čas w chorowni přebywać dyrbjec, ale z džakom slyšachmy, zo so z nim polěpsuje. Bóh Knjez budz z nim a daj jemu bórze a poľnu strowotu zaso!

Serbske kemše w Drježdžanach

Njedzelu po swj. Trojicy, 23. junija 1957, budu serbske kemše popoldnju w 15.30 hodž., w cyrkwi swj. Marka (Markuskirche, Dresden-Pieschen). Předować budže farar Albert-Malešanski.

**Čiń, zo w žanej nuzy
Bóh ci njeje cuzy.**

(Serbske přisłowo)

zrudne scěhi je hižom „žohnowanje“ mělo! A hdže je serbska wjes, hdžež njeby někajka stara žona brjodawki, zajětrjeny prst, bolace wočko, chrome džěćo, ale tež kruwy,kozy a druhi skót „za-

**Bibliju drje w hłowje ma,
we wutrobje rapaka.**

(Serbske přisłowo)

žohnowala?‘ W přichodže budžemy swěrnio na to kedzbowac, dokelz wěmy nětk, kak móže w tym wina tčec za tak wšelake bėdy. Nastawk tutoho čisla dawa Wam někotre příklady za to.

Ludowy misionar přednošowasć nam wo svojim džěle. Br. Pales-Huscanski rozprawješe wo wotmyslenym nowym farskim zakonju. Br. Wirth-Njeswačidlski přednošowasć wo serbskich prezpozicijach. Štwork pak běše scyla wěnowany ekumeniskemu džělu cyrkwyje. Nawjedowar tutoho dnja běše br. Šolta-Rakečanski. Po wječorach so zaběrachmy ze serbskeje literaturu, chiba zo běchmy

Kublanski čas serbskich fararjow w Hunčericach, 20.—24. 5. 1957. Pjaty króć zeńdzechmy so na tajki kublanski čas. W přjedawšich lětach so schadżowachmy w rjanej krajiny pod Cornobohom w Lejnje. Lětsa hospodowasć nas přečelna korćma w Hunčericach pola Huski.

Za wšedne čitanje w Swjatym pismje běchmy sej lětsa wuzwolili list na Hebrejskich. Br. Lazer-Hodzijski bě nadawk wukładowawja přewzał. Wšitcy běchmy jemu za jeho sprócniwe, duchopalne džěto wulce džakowni. Z wědomostnych a praktiskich přednoškow ma so předewšěm bratra Lazzerowy referat mjenowac wo knize, kiž so zaběra z okultizmom a parapsychologiju. Z přednoška spóznačmy ze stroželemi, kak smy tu sami wěcy přejara zwjeršnje a zlochka posudžowali. Kak